

Motion till riksdagen 2013/14:Fi259

av **Per Bolund m.fl. (MP)**

Sociala investeringar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om upprättande av en social investeringsfond.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsättandet av en statlig utredning med syfte att utreda hur ett fortsatt strukturerat arbete med sociala investeringar kan genomföras.

Motivering

Att verka för goda livsvillkor för medborgarna och social hållbarhet är av central betydelse för ett väl utvecklat välfärdssamhälle. För att förebygga framtida social och ekonomisk marginalisering kan utökade satsningar under de tidiga uppväxtåren göra stor skillnad. Detta låter sig göras genom konceptet med en social investeringsfond.

En social investering är en ekonomisk investering som görs i syfte att lösa framtida samhällsutmaningar. Målet med en social investeringsfond är att frigöra resurser för långsiktiga investeringar i syfte att undvika ökade kostnader i ett senare skede. Miljöpartiet de gröna anser att en statlig social investeringsfond bör upprättas. Fondens huvudsyfte ska vara att minska omfattningen av sådana samhällsproblem som kan förebyggas och därigenom främja ett effektivare resursutnyttjande över tid och mellan sektorer respektive huvudmän.

Många unga har en besvärlig resa från ungdomstiden och studier in i vuxenlivet vidare in på arbetsmarknaden. En icke obetydlig andel av dem misslyckas med detta. Bara det faktum att var fjärde person lämnar tonåren utan gymnasieexamen kostar samhället 6 miljarder kronor varje år, enligt en be-

Fel! Okänt namn på

räkning som ekonomen Ingvar Nilsson gjort.¹ Att hjälpa barn och unga som har problem så tidigt som möjligt är bra både för barnen, familjen och för samhället.

Syftet med att fondera pengar och specifikt anslå dem för sociala insatser är att garantera att medel för dessa insatser finns tillgängliga oavsett konjunktur och politisk majoritet. Detta bidrar till att skapa den uthållighet och de långsiktiga förutsättningar som krävs för att få bukt med vissa svårlösta samhällsproblem.

Många initiativ till sociala investeringsfonder i omvärlden

Runt omkring oss har allt större intresse riktats mot ”*Social Investment Funds*” (sociala investeringsfonder) som ett sätt att motverka socioekonomisk utsatthet. Sociala innovationer är ett tillväxtområde i ekonomin och här utvecklas nya sorters företag och affärsmodeller. Den sociala ekonomin representerar 10 procent av alla företag i Europa och har skapat över 11 miljoner arbetstillfällen.²

På många sätt är Storbritannien en förebild för övriga europeiska länder när det kommer till sociala innovationer. År 2011 startades den brittiska investeringsfonden Big Society Capital med ett samlat kapital på 600 miljoner pund. I Storbritannien räknar man med att det i dag finns drygt 60 000 sociala företag som omsätter ca 24 miljarder pund och har fler än 800 000 anställda.³

Nyligen startades också den första europeiska sociala investeringsfonden The Social Venture Fund. Fonden investerar i ”sociala företag som har entreprenöriella och innovativa lösningar för brådskande samhälleliga och miljömässiga utmaningar”. Bakom fonden står privata investerare i form av t ex privatpersoner, banker, stiftelser och kapitalförvaltare.⁴

Även våra nordiska grannländer har tagit initiativ till sociala investeringsfonder. En av de första sociala investeringsfonderna, Voxtra, startades i Norge och har gjort resan från traditionell stiftelse med fokus på välgörenhet och donationer till att i dag arbeta med sociala investeringar. År 2012 lanserade Danmark sitt initiativ Den Sociale Kapitalfond som syftar till att bidra med kapital till samhällsentreprenörer som gör insatser för utsatta grupper i Danmark.

¹ I Nilsson (2012). Social investeringar kring barn och unga. Idéer för livet.

² ”Social innovation och finansiering”, en publikation från Mötesplats Social Innovation. 2012.

³ Ibid. s. 5.

⁴ <http://www.socialventurefund.com/eng/home/>.

Kommunala initiativ

I Sverige är intresset för sociala innovationer och samhälls-entreprenörskap på uppåtgående. Behovet av att hitta nya lösningar på samhällsutmaningar blir allt större. Några kommuner har gått före och själva tagit initiativ till sociala investeringsfonder. Här följer några exempel:

- ? Umeå kommun har avsatt 120 miljoner kronor för sociala investeringar under perioden 2011–2014. Satsningen ska förebygga framtida social och ekonomisk marginalisering under barns och ungas uppväxt.
- ? Landstinget i Sörmland har valt att avsätta 20 miljoner kronor i en fond för sociala investeringar.
- ? Norrköpings kommun har avsatt 34 miljoner kronor för sociala investeringar i en fond där återföring sker från den eller de verksamheter som fått lägre kostnader som en följd av investeringen.⁵
- ? Lilla Edet är en annan kommun som avsatt medel i en social investeringsfond (3 miljoner kronor).⁶
- ? Kommunala bolag för sociala investeringar har startats. Ett sådant exempel är Telge Tillväxt i Södertälje som är ett kommunalt bemanningsföretag med uppdrag att förmedla jobb för unga hos företagen, samtidigt som man ger de unga kompletterade utbildning.

Inrätta en statlig social investeringsfond

Miljöpartiet föreslår ett statligt initiativ för att uppmuntra och driva på det kommunala och landstingskommunala arbetet med sociala investeringar. På samma sätt som vi tidigare fonderat medel i klimatinvesteringsfonder vill vi nu tillämpa samma modell för de sociala investeringarna.

Vårt förslag syftar till att kommuner som vill arbeta strukturerat med sociala investeringar ska kunna söka medel (SIV-pengar) från fonden för att starta ett sådant arbete. Det kan handla om en eller flera av följande eller liknande verksamheter:

- ? Delfinansiering av en grundplåt i en social investeringsfond.
- ? Utveckling av samverkansmetoder.
- ? Utbildning av personal i till exempel beräkningsmodeller och utvärderingsmetoder för sociala investeringar.

För att nå största möjliga utväxling av de fonderade medlen föreslår Miljöpartiet att följande kriterium ska ställas upp för att erhålla medel ur fonden:

- ? Arbetsmetoden ska vara kunskaps- och evidensbaserad.
- ? Flera verksamheter i kommun och/eller stat och landsting måste vara involverade.

⁵ <http://www.norrkoping.se/organisation/ekonomi/social-investeringsfond/>.

⁶ I Nilsson (2012). Sociala investeringar kring barn och unga. Idéer för livet s.52.

Fel! Okänt namn på

- ? En analys av de kort- och långsiktiga kostnaderna och vinsterna före projektet måste genomföras på ett systematiskt sätt.
- ? En ordentlig utvärdering som visar på samlade vinster och kostnader efter avslutade insatser måste också ingå.

Miljöpartiet anslår 200 miljoner kronor år 2014, 300 miljoner kronor år 2015 och 300 miljoner kronor år 2016 och 2017, sammanlagt 1,1 miljarder kronor, för fonden.

Statligt utredningsuppdrag

Vi föreslår också att en statlig utredning tillsätts som ska ta fram förslag på hur man kan skapa långsiktiga förutsättningar för ett strukturerat arbete med sociala investeringar i offentlig verksamhet. Utredningen bör bland annat

- a) beräkna vinster av ett program för sociala investeringar för olika samhällssektorer, inklusive staten
- b) se över behovet av ny lagstiftning kring sociala investeringar
- c) se över olika modeller för finansiering av sociala investeringar.

Stockholm den 1 oktober 2013

Per Bolund (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Gunvor G Ericson (MP)

Ulf Holm (MP)

Mats Pertoft (MP)

Maria Ferm (MP)